

PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Śpiew / II stopień
Wydział	Wydział Edukacji Muzycznej
Katedra	Katedra Wokalistyki
Kierunek	Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej
Opisywana forma zajęć	ćwiczenia
Liczba godzin dydaktycznych	90
Imię i nazwisko prowadzącego zajęcia	prof. dr hab. Monika Walerowicz
Treści programowe przedmiotu	
<u>I rok – semestr II</u>	
• Rozbudowanie wiedzy o budowie aparatu głosowego i narządach artykulacyjnych. • Analiza procesów fonacyjnych: intonacja, artykulacja samogłosek i spółgłosek. • Ćwiczenia dykcyjne i rozśpiewania wprowadzające w rozwój techniki. • Rozwijanie świadomości oddechowej i jej praktyczne zastosowanie w pracy wokalne. • Higiena głosu – zasady profilaktyki i regeneracji. • Kształcenie podstaw interpretacji pieśni solowych.	
<u>II rok – semestr I</u>	
• Rozwijanie świadomości pracy głosowej poprzez równowagę rejestrów i rezonansu. • Doskonalenie intonacji w repertuarze tonalnym i modalnym. • Nauka zasad artykulacji w repertuarze obcojęzycznym. • Rozszerzanie skali głosu i kształcenie swobody głosowej. • Wprowadzenie do interpretacji pieśni, arii, utworów musicalowych, piosenek z bajek, standardów jazzowych. • Kształcenie pamięci muzycznej i umiejętności operowania materiałem podczas prezentacji.	
<u>II rok – semestr II</u>	
• Utrwalanie i poszerzanie wiedzy z zakresu techniki wokalne. • Interpretacja pieśni artystycznych z uwzględnieniem charakteru stylu i epoki. • Rozwijanie ekspresji artystycznej i umiejętności świadomej interpretacji. • Doskonalenie zdolności operowania dynamiką, artykulacją i frazowaniem. • Samodzielne przygotowanie materiału do egzaminów i koncertów. • Analiza i praktyczna realizacja utworów o zróżnicowanej stylistyce muzycznej.	
Metody dydaktyczne	Zajęcia mają charakter praktyczny i opierają się na aktywnym udziale studentów. Stosowane są metody: • Podające – wykład, objaśnienie i pogadanka dotyczące budowy aparatu głosowego, higieny głosu, zasad fonacji i stylu wykonawczego.

	• Eksponujące – pokaz i demonstracja prawidłowej emisji głosu, ekspozycja wzorcowych nagrań i wykonania. • Problemowe – metody aktywizujące: dyskusje, rozwiązywanie problemów interpretacyjnych, ćwiczenia rozwijające twórcze myślenie muzyczne. • Stymulujące aktywność twórczą – analiza utworów i materiałów źródłowych (tekst literacki, partytura, nagranie), samodzielna praca nad interpretacją. Dodatkowo wykorzystywane są metody praktyczne, ściśle związane z rozwojem wokalnym: • ćwiczenia emisyjne i rozśpiewania, • praca z repertuarem klasycznym, musicalowym, jazzowym i rozrywkowym, • ćwiczenia fizyczne i oddechowe przygotowujące do śpiewu, • obserwacja i ocena postępów studentów, • analiza nagrań własnych i wzorcowych wykonania w celu korygowania błędów oraz rozwijania świadomości artystycznej.
Metody i kryteria oceniania	Warunki zaliczenia semestralnego (IV i V): • obecność i systematyczność na zajęciach, • aktywne zaangażowanie w ćwiczenia, • znajomość realizowanych zagadnień i repertuaru, • wykonanie dwóch, wskazanych przez wykładowcę utworów z pamięci Egzamin po VI semestrze: • wykonanie trzech utworów z pamięci, • znajomość tłumaczenia tekstu utworu obcojęzycznego, • stosowanie zasad poprawnej emisji głosu i dykcji.
Rygor zaliczenia	po I i II semestrze: zaliczenie z oceną po III semestrze: egzamin
Literatura podstawowa	<u>I rok – semestr II</u> Ćwiczenia Nicola Vaccai, <i>Metodo pratico di canto</i> • Lesson 6 Syncopation (<i>Nel contrasto amor</i>) • Lesson 7 Runs and scales (<i>Come il candore</i>)

- Lesson 8
Appoggiaturas (*Senza l'amabile*)
Acciaccatura (*Benchè di senso privo*)
- Lesson 9
Intro to mordents (*La gioja verace*)
Mordents different styles (*L'augelletto in lacci stretto*)
- Lesson 10
Intro to gruppetto or turn (*Quando accende*)
Gruppetto or turn (*Più non si trovano*)
- Lesson 11
Trill or shake (*Se povero il ruscello*)
- Lesson 12
Runs and scales (*Siam navi all' onde algenti*)

Gioacchino Concone – Exercises for Voice / Lezioni di canto

- Portamento exercises (Portamento espressivo)
- Mordents (Mordenti vari)
- Trills (Trilli legati)
- Grupetta / Turns (Gruppetti e abbellimenti)
- Appoggiaturas (Appoggiature melodiche)
- Acciaccatura (Acciaccature rapide)
- Rythmic variations (Variazioni ritmiche)
- Dynamic variations (Variazioni dinamiche)
- Interval leaps (Salti di intervallo)
- Arpeggios (Arpeggi vocali)
- Vocalise in steps (Vocalizzi per gradi)
- Vocalise in leaps (Vocalizzi per salti)
- Diction exercises (Esercizi di dizione)
- Ornamentation (Abbellimenti vocali)
- Ornamented scales (Scale ornate)
- Phrasing exercises (Fraseggio musicale)
- Combined exercises (Esercizi combinati)

Vocalises de Lutgen – Vocalises / Vocal Exercises

- Trills (Vocalises IX: Trilli)
- Mordents (Vocalises X: Mordenti)
- Arpeggios (Vocalises XI: Arpeggi vocali)
- Vocalise in steps (Vocalises XII: Passaggi per gradi)
- Vocalise in leaps (Vocalises XIII: Passaggi per salti)
- Diction exercises (Vocalises XIV: Esercizi di dizione)
- Ornamented runs (Vocalises XV: Cori ornate)
- Combined legato & staccato (Vocalises XVI: Legato e staccato)
- Extended range scales (Vocalises XVII: Estensione vocale)
- Interval leaps (Vocalises XVIII: Salti intervallari)
- Phrase shaping (Vocalises XIX: Modellamento fraseggio)
- Agogic variations (Vocalises XX: Variazioni agogiche)

Repertuar przykładowy

Pieśń polska:

- Moniuszko: *Prząśniczka, Dziad i baba, Świtezianka*
- Schubert: *Heidenröslein, Am Meer, An Sylvia, Frühlingslied*
- Karłowicz: *Nie płacz nade mną, Zasmuconej, Mów do mnie jeszcze*
- Chopin: *Precz z moich oczu, Piosnka litewska*
- Paderewski: *Moja pieśniczka, Nad wodą wielką i czystą*

Arie operowe:

- Handel: Rinaldo, HWV 7, Act II: Aria: Lascia ch'io pianga (Almirena)
- Mozart: Le nozze di Figaro, K. 492, Act II, Scene 3: No. 11: Voi, che sapete che cosa è amor (Cherubino)
- Mozart: Le nozze di Figaro, K. 492, Act IV, Scene 1: L'ho perduta, me meschina (Barbarina)
- Mozart: Don Giovanni, Act I, Scene VI: Batti, batti, o bel Masetto (Zerlina)

Musical:

- Webber: Memory, All I Ask of You
- Bernstein: Somewhere, I Feel Pretty

Standardy jazzowe, muzyka filmowa:

- Sinatra: Fly Me to the Moon, My Way
- Streisand: Tomorrow night, A piece of sky

II rok – semestr I

Repertuar przykładowy

Pieśni polska:

- Moniuszko: *Morel, Za chlebem, Ojciec z niebios, Sen, Niepewność, Co to za kwiatek, Triolet, Mogiła*
- Karłowicz: *Nie płacz nade mną, Zasmuconej, Mów do mnie jeszcze, Idzie na pola, Śpi w blaskach nocy*
- Chopin: *Precz z moich oczu, Leci liście z drzewa, Piosnka litewska, Melodia*
- Szymanowski: *Leciły zórazie, Wysła burzycka, Uwoz, mamo, U jeziorzecka, A pod borem siwe kunie*
- Nowowiejski: *Kołysanka, Księżyc osrebrza brzozy, Liście jesieni, Muzyka mojej duszy, Nie odwracaj czoła*

Pieśń obca:

- Schubert: *Totenopfer, Widerhall, Geisternähe, Drang in die Ferne, Abschied*
- Brahms: *Wiegenlied, Memnon*
- Montsalvatge: *Cuba dentro de un piano, Chévere*

II rok – semestr II

Repertuar przykładowy

Pieśni:

- Moniuszko: *Serenada, Swaty, Urzeczony, Złote sny, Znasz-li ten kraj, Do Niemna, Rozmowa, Stary kapral, Trzech budrysów, Czaty*
- Schubert: *An Sylvia, Totenopfer, Widerhall, Geisternähe, Drang in die Ferne, Abschied*
- Karłowicz: *Na spokojnym, Pod jaworem, Skąd pierwsze gwiazdy, Na śniegu, Z erotyków, Z nową wiosną, Zbudź się*
- Maklakiewicz: *Kocham Cię, A możesz już zapomnieć, Na próżno, W srebrną noc, Zawód, Panienczka, Noc, Zmrok*
- Paderewski: *Polaty się łzy, Piosnka dudarza, Tylem wytrwał, Gdybym się zmienił*
- Chopin: *Hulanka, Poseł, Śliczny chłopiec, Moja pieśniczka, Dwojaki koniec, Wojak, Narzeczony, Nie ma czego trzeba, Pierścień*
- Szymanowski: *Bzicem kunia, Ściani dumbek, Leć, głosie, po rosie, Zarzje, kuniu, Ciamna nocka, Wysły rybki, Wszyscy przyjechali*
- Nowowiejski: *Nie Tobie smutne piosenki, Pieśń miłosna, Pieśń przy winie, Sobótka w czarnym lesie, Zagasły już*

Liryka obcojęzyczna:

- Schumann: *Widmung, Morgens steh' ich auf, Die Lotosblume, Was soll ich sagen?, Die Kartenlegerin, Ständchen, Zwielicht, Morgens steh' ich auf, Was soll ich sagen?, Die Kartenlegerin, Ständchen, Zwielicht*
- Brahms: *Sonntag, O liebliche Wangen, Auf dem See, Agnes, Mein wundes Herz*
- Montsalvatge: *Punto de habanera, Canción de cuna para dormir un negrito, Canto negro*

Arie operowe:

- Rossini: *L'italiana in Algeri / Act 1: "Cruda sorte! Amor tiranno!" (Isabela)*
- Berlioz: *Carmen, WD 31, Act 1: Habanera. "L'amour est un oiseau rebelle" (Carmen)*

	● Moniuszko: Straszny Dwór, Akt II Scena 2: <i>Biegnie słuchać w lasy</i>” (Jadwiga) Musical: ● Webber: <i>Memory, All I Ask of You</i> ● Leonard Bernstein: <i>Somewhere, I Feel Pretty, Maria</i> ● Stephen Sondheim: <i>Not While I’m Around</i> ● Claude-Michel Schönberg: <i>I Dreamed a Dream, On My Own</i> ● Jerry Herman: <i>I Am What I Am, Hello, Dolly!</i> Standardy jazzowe i piosenki: ● Sinatra: <i>Fly Me to the Moon, My Way, Young at Heart</i> ● Streisand: <i>Tomorrow night, Will someone ever look at me that way, No matter what happens, A piece of sky</i> ● Kabaret Starszych Panów: <i>Na ryby, O Romeo!, Stacyjka zdroj, Tanie dranie, Zmierzch, Zosia i ulani</i> ● Disney: <i>Something There, Be Our Guest, Colors of the Wind, Just Around the Riverbend, Cruella De Vil, Someday My Prince Will Come, When You Wish Upon a Star, Let It Go, Part of Your World</i>
Literatura uzupełniająca	Smith, S.: <i>Nagi głos. (The Naked Voice.)</i> Warszawa: Wydawnictwo AST, 2010. Reid, C.: <i>Bel Canto: Principles and Practices of Functional Vocal Training.</i> New York: Joseph Patelson Music House, 1950. Husler, F., Rodd-Marling, Y.: <i>Singen: Die Physische Natur des Stimmorganes.</i> Zürich: Atlantis Verlag, 1965. Brégy, W.: <i>Elementy techniki wokalne.</i> PWM, Kraków 1974. Martienssen-Lohmann, F.: <i>Kształcenie głosu śpiewaka.</i> PWM, Kraków 1953. Mitrinowicz-Modrzejewska, A.: <i>Fizjologia i patologia głosu.</i> PZWL, Kraków 1958. Tarasiewicz, B.: <i>Mówię i śpiewam świadomie.</i> Universitas, Kraków 2003. Fedyk-Klimaszewska, M. (red.): <i>Wokół emisji głosu – technika, metodyka, praktyka. Tom 3.</i> Gdańsk 2016. Łastik, A.: <i>Poznaj swój głos... twoje najważniejsze narzędzie pracy.</i> Warszawa 2002. Przeniosło, M.: <i>Technika wokalna Bel Canto. Esencja dawnej włoskiej szkoły śpiewu – podręcznik do nauki emisji głosu.</i> Legnica 2011.

	Szkiełkowska, A., Kazanecka, E.K.: Emisja głosu – wskazówki metodyczne. Instytut Fizjologii i Patologii Głosu, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Warszawa 2011.
--	--